

Bronnen:

- Brede School, Brede Aanpak. Fred Verhees. Elsevier, Maarssen 2003
- Adviesgids Huisvesting Onderwijs. DHV Amersfoort.

Het Programma Van Eisen (PVE) vormt voor de architect de basis voor het ontwerp. Het PVE dient dan ook alle wensen en eisen van de toekomstige gebruikers van het gebouw te bevatten. Niet alleen ten aanzien van het gebouw maar ook ten aanzien van de buitenruimte. Een PVE kent in de regel de volgende onderdelen:

1. Functioneel PVE

Het functionele PVE vloeit direct voort uit de inhoudelijke visie, doelen en activiteiten die de toekomstige gebruikers voor ogen hebben. Visiedocumenten, werk- en activiteitenplan en indien reeds voorhanden ook een relatieschema kunnen als input fungeren. Vragen die beantwoord moeten worden zijn onder meer:

- Welke partijen zijn als gebruikers (i.c. de kernpartners) van het gebouw te beschouwen?
- Welk aanbod en activiteiten willen zij in (en rond) het gebouw gaan uitvoeren?
- Wat zijn de interne en externe relaties tussen de verschillende functies die in het gebouw samen komen?
- Welke ruimten kunnen multifunctioneel gebruikt worden?
- Welke karakter (open of gesloten) en sfeer (groot- of kleinschalig) moet het gebouw uitstralen?

2. Ruimtelijk PVE

In het ruimtelijk PVE worden het functionele programma vertaald in vierkante meters voor het gebouw en de buitenruimte. Inschattingen van de intensiteit van het gebruik en het aantal gebruikers (o.a. leerlingprognoses) spelen hierbij een grote rol. Relevante vragen zijn:

- Hoeveel vierkante meters zijn er nodig om het activiteitenprogramma te kunnen uitvoeren?
- Wat is de exclusieve ruimtebehoefte van elke partner?
- Hoeveel vierkante meters zijn er beschikbaar voor multifunctioneel gebruik?
- Wat is de totale te realiseren bruto vloeroppervlakte?

3. Technisch PVE

In het technisch PVE gaat het om de specificatie van de afwerking, inrichting en installaties (electriciteit, verwarming, ventilatie) van alle ruimten van het gebouw. Voor nieuwe huisvesting zijn algemeen geldende normen en voorschriften van toepassing zoals: Stabu Standaardbepalingen, Wet op de Ruimtelijke Ordening, Wet Milieubeheer, Wet Bodem Bescherming, Bouwstoffenbesluit, Grondwaterwet, Waterleidingwet. Daarnaast kunnen aanvullend specifieke wensen worden opgenomen. Relevante vragen zijn in dit verband:

- Hoe kan duurzaamheid gegarandeerd worden?
- Welke materialen zijn energiebesparend?
- Is het gebouw gemakkelijk te onderhouden en schoon te maken?
- Hoe kunnen de exploitatiekosten zo laag mogelijk worden gehouden?

4. Financiën

In het PVE wordt aangegeven welke financiën er beschikbaar zijn om het gebouw te realiseren. De budgettaire ruimte is taakstellend. Dat wil zeggen dat de kosten beheersbaar moeten zijn en dat vereist een gedetailleerde begroting van de benodigde investeringen.

5. Randvoorwaarden

Onder deze noemer wordt aangegeven wat de stedenbouwkundige randvoorwaarden zijn. Daarmee wordt bijvoorbeeld bedoeld op het de uitstraling van de wijk, het profiel van de toekomstige bewoners, type en hoeveelheid woningen. Een specifieke randvoorwaarde is de verkeerskundige invulling van de omgeving: verkeersdrukke, parkeerbehoefte en routing zijn daarbij aan de orde. Daarbij gaat het uiteraard om de veiligheid van kinderen maar ook om parkeerplaatsen voor het personeel.

6. Planning

Tenslotte wordt in het PVE aangegeven hoe het bouwproces verder gaat verlopen vanaf de architectenselectie tot en met de overdracht van het gebouw aan de gebruikers.

